

Zware verhuisklus is geklaard

Hangend in een enorm portaal legt de kazemat 150 meter af, op weg naar een nieuwe plek.

FOTO RUUD VOEST

15.00 uur
FREE

NIEUWEGEIN

Vertrokken als Max Verstappen, het bochtenwerk viel wat tegen. De kazemat Vreeswijk-Oost is verhuisd.

WIM LANGEJAN

Wim van Kouwen (52) en zijn broer Kees (53) staan met gemengde gevoelens tussen het publiek op de Lekdijk in Nieuwegein. Precies dáár waar de 1,2 miljoen kilo wegende kazemat Vreeswijk-Oost - hangend aan een enorm portaal-voorbijkomt, stond hun geboortehuis. De boerderij moest wijken voor de uitbreiding van de Prinses Beatrixsluis en de verbreding van het Lekkanaal. Net als de kazemat.

Maar die wordt verplaatst en hun boerderij is gesloopt, zelfs een gang naar de Raad van State kon dat niet voorkomen. Nee, leuk is het nog steeds niet, maar de dingen zijn zoals ze zijn. Ze hebben nog de herinneringen. „We hebben altijd in de kazemat gespeeld. Er hutten in gebouwd”, zegt Wim. Kees vult aan: „En het was een voorraadkamer. De aardappels lagen er. En later stonden er de geiten.”

Wim wijst. „Precies daar waar de kazemat nu overheen gaat stond onze boerderij. Wel bijzonder om dit zo mee te maken.”

Verstappen

De kazemat Vreeswijk-Oost, een in 1936 gebouwde bunker die onderdeel is van de Nieuwe Hollandse Waterlinie, heeft er op dat moment nog de sokken in. Als een ware Max Verstappen schiet het rijdende portaal, waar het betonnen gevaarte aan hangt, uit de startblokken en de eerste 75 meter (de helft van de totale afstand) zijn binnen het halve uur afgelegd.

Zo'n bunker verplaats je niet elke dag en dus heeft Rijkswaterstaat er een publieksevenement van gemaakt, met vertier in een grote tent - waar vroege vogels ook kunnen ontbijten tegen vertoning van een 'rantsoenbon'- en een officieel startschot om 09.30 uur door provinciebestuurder Pennarts en directeur-generaal Dronkers van Rijkswaterstaat.

Alhoewel, het tweetal drukt op een rode knop, het échte schieten doen acteurs, verkleed als Hollandse militairen uit de mobilisatietijd. Op commando van majoor Bosman lossen zij een salvo en dan kan verhuizing van de bunker beginnen.

Het bijzondere transport heeft letterlijk de wind in de rug. En niet zo'n beetje ook: de honderden toeschouwers op de Lekdijk krijgen windvlaag na windvlaag te verduren. „Zolang het niet boven windkracht 6 uitkomt, is er geen probleem”, zegt Jacqueline te Lindert van Rijkswaterstaat optimistisch. „We hebben windmeters om de boel mee in de gaten te houden en we verwachten dat het lukt.”

Draai

150 meter oostwaarts, dáár moet de kazemat heen. En dan een flinke draai maken om uiteindelijk licht gekanteld op een speciaal gebouwde fundering in een door damwanden omringd gat gezet te worden.

08.15 uur
FREE

09.30 uur
WIM LANGEJAN

11.00 uur
FREE

11.30 uur
FREE

Die draai is nog niet zo eenvoudig. Maar met vele tientallen wielen links en rechts is dat begrijpelijk. Het is als een mega-inparkeerklus: stukje vooruit, beetje achteruit steken, dan weer vooruit. Lastig bochtenwerk, het duurt even, maar ook dat lukt uiteindelijk.

Ondertussen krioelt het van de schoolkinderen op de Lekdijk. Basisschoolleerlingen uit Nieuwegein en Houten hebben van Rijkswaterstaat een lespakket gekregen over de verplaatsing, de Nieuwe Hollandse Waterlinie en de uitbreiding van de Prinses Beatrixsluis met een derde sluiscolk, nodig vanwege het groeiende scheepvaartverkeer.

Groep 7 en 8 van de Prinses Margrietschool wil wel op de foto met de Hollandse militairen. Majoor Bosman en zijn manschappen laten zich gewillig op de plaat zetten. Veel te verdedigen valt er nu toch niet, anders dan in 1940 toen het voor de kazemat even 'om het echie' ging. Vanuit de bunker moest de vijand van de Lekdijk worden geschoten. Echt gevochten is er overigens niet rond het verdegingswerk, al weet Wim van Kouwen wel dat er in de oorlog bommen zijn gevallen bij de sluis en de kazemat. Die heeft trouwens nog twee 'broertjes', die aan de noordkant van de Prinses Beatrixsluis langs het Lekkanaal staan. Ook die worden verplaatst, nog vóór de zomer. En ook andere objecten zoals een sluisje en een palengroep krijgen een nieuwe plek. Kost bij elkaar zo'n 7,5 miljoen, maar is nodig om de zo gewenste plek van de Nieuwe Hollandse Waterlinie op de Werelderfgoedlijst veilig te stellen.

Om niet aan 'geschiedsvervalsing' te doen, de kazematten staan immers niet meer op hun oorspronkelijke plek, worden ze in het landschap neergelegd als 'objet trouvé', een soort gevonden voorwerp. Precies daarom komt de bunker ook schuin te staan. Zodat je kunt zien dat er 'iets mee gebeurd is'.

Dat kantelen is ook nog niet zo

eenvoudig. Centimeter voor centimeter zakt de bunker richting zijn nieuwe fundering, langzaam achterover hellend. Het is inmiddels gaan regenen en alleen de diehard toeschouwers houden het nog, kleumend, vol. Van de ongeveer 2.000 belangstellenden zijn er rond 15.00 uur nog een stuk of zes over, die zien dat de medewerkers van Mammoet, het bedrijf dat de klus uitvoert, de betonnen kolos heel precies in positie brengen voor de laatste centimeters zakken. Tijdrovend milimeterwerk, maar wél nodig.

Ton Dijkman (65) en Ria Seljee (72) behoren tot de volhouders. „Ja, anders had ik net zo goed thuis kunnen blijven”, constateert Dijkman. Ze zijn onder de indruk van de operatie. „Het is een knap staaltje techniek. Echt precisiewerk.” Maar wel duur precisiewerk, zoals hier en daar langs de dijk gemopperd wordt. Daar zijn Dijkman en Seljee het niet mee eens. „Je gaat zo'n kazemat toch niet slopen of opblazen! Dat is echt zonde.”